

Τίτλος Μαθήματος	Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση				
Κωδικός Μαθήματος	ΕΔΙ52				
Τύπος μαθήματος	Επιλεγόμενο				
Επίπεδο	Μεταπτυχιακό				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	1 ^ο εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Δρ Βασιλική Καραγκούνη				
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	ΔΕ	Εργαστήρια / εβδομάδα	/
Στόχοι Μαθήματος	<p>Σκοπός του μαθήματος είναι η πλήρης εξοικείωση των φοιτητών με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, όπως αυτά προστατεύονται α) σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω του πλέον νομικά δεσμευτικού ως πρωτογενούς ευρωπαϊκού δικαίου Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον οποίο περιλαμβάνονται αρκετές καινοτομίες και β) σε επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης μέσω της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως κορωνίδας της προστασίας στην Ευρώπη, όπως έχει ερμηνευθεί με την πρόσφατη νομολογία. Για κάθε δικαίωμα αναλύεται ο πυρήνας αυτού, το εύρος προστασίας, οι διαφορές και ομοιότητές τους σε καθένα από τα δύο ευρωπαϊκά κείμενα με εμβάθυνση της οικείας νομολογίας. Επισημαίνεται τυχόν παραπομπή ή σύνδεση των δύο κειμένων με διεθνείς συμβάσεις, όπως η Οικουμενική Διακήρυξη, Σύμφωνα του ΟΗΕ για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, συμβάσεις για την κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων, τα δικαιώματα του παιδιού, την ισότητα των φύλων, την καταστολή των βασανιστηρίων, την προστασία των αλλοδαπών, των προσφύγων και των μειονοτήτων.</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<p>Με το τέλος του μαθήματος αναμένεται οι φοιτητές/-τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none">- Αναλύουν το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και της ΕΣΔΑ.- Αναγνωρίζουν την έννοια θεμελιωδών δικαιωμάτων στα ευρωπαϊκά κείμενα.- Εντοπίζουν παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων.- Προτείνουν λύσεις σε περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων με αναφορά σε βασική νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ.- Κατονομάζουν τους φορείς των δικαιωμάτων και το εύρος προστασίας που παρέχουν οι σχετικές διατάξεις.				
Προαπαιτούμενα	/		Συναπαιτούμενα	/	
Περιεχόμενο Μαθήματος	<p>Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none">- Θεωρία θεμελιωδών δικαιωμάτωνΈννοια και διακρίσεις, φορείς και αποδέκτες, σύγκρουση και περιορισμοί των δικαιωμάτων.				

	<ul style="list-style-type: none"> - Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Η σύναψη, η ισχύς και η σημασία της. Ο ρόλος του ΕΔΔΑ. - Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Η θέση σε ισχύ, το πεδίο εφαρμογής και η νομική δεσμευτικότητά του. Ο ρόλος του ΔΕΕ. Η σχέση με την ΕΣΔΑ. - Αξιοπρέπεια Ανθρώπινη αξιοπρέπεια, δικαίωμα στη ζωή, δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου, απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης, απαγόρευση της δουλείας και της καταναγκαστικής εργασίας. - Ελευθερία Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δικαίωμα γάμου και δικαίωμα ίδρυσης οικογένειας, ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, ελευθερία των τεχνών και των επιστημών, δικαίωμα εκπαίδευσης, επαγγελματική ελευθερία και δικαίωμα στην εργασία, ελευθερία ίδρυσης επιχείρησης, δικαίωμα ιδιοκτησίας, δικαίωμα ασύλου, προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, επαναπροώθησης και απέλασης. - Ισότητα Ισότητα έναντι του νόμου, μη διάκριση, πολιτισμική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία, ισότητα ανδρών και γυναικών, δικαιώματα του παιδιού, δικαιώματα των ηλικιωμένων, ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες. - Αλληλεγγύη Δικαίωμα στην πληροφόρηση και στη διαβούλευση με τους εργαζομένους στο πλαίσιο της επιχείρησης, δικαίωμα διαπραγματεύσεων και συλλογικών ενεργειών, δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας, προστασία έναντι αδικαιολόγητης απόλυσης, δίκαιοι και ισότιμοι όροι εργασίας, απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των εργαζόμενων νέων, οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική αρωγή, προστασία της υγείας, πρόσβαση σε υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, προστασία του περιβάλλοντος, προστασία των καταναλωτών. - Δικαιοσύνη Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα υπεράσπισης, αρχές νομιμότητας και αναλογικότητας αξιόποινων πράξεων και ποινών, δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινή πράξη. - Ιθαγένεια Δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις δημοτικές εκλογές, δικαίωμα
--	---

	χρηστής διαχείρισης, δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα, Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής, δικαίωμα αναφοράς, ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή, διπλωματική και προξενική προστασία.
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	<p>Το μάθημα διδάσκεται εξ' ολοκλήρου διαδικτυακά μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και με τη χρήση διαφόρων διαδικτυακών εργαλείων: εργαλεία επικοινωνίας (π.χ. τηλε-διασκέψεις, δωμάτια συνομιλιών), εργαλεία συνεργασίας (π.χ. φόρουμ συζήτησης, ιστολόγια, wikis), όπως επίσης και εργαλεία ανάπτυξης περιεχομένου (παρουσιάσεις με σημειώσεις, παρουσιάσεις με αφήγηση, διαδραστικές παρουσιάσεις). Οι σημειώσεις και παρουσιάσεις του μαθήματος είναι διαθέσιμα προς τους φοιτητές και τις φοιτήτριες μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας σε συνδυασμό με εισηγήσεις για μελέτη αναγνωσμάτων (βιβλιογραφία). Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενθαρρύνονται μέσω της πλατφόρμας και των ποικίλων τεχνολογικών εργαλείων να αλληλοεπιδρούν με τους συμφοιτητές και τις συμφοιτήτριές τους αλλά και με τον διδάσκοντα/ τη διδάσκουσα, με σκοπό να αποτελέσουν ενεργά μέλη της διαδικτυακής κοινότητας μάθησης που δημιουργείται μέσα στο πλαίσιο του μαθήματος. Κατά τη διάρκεια της θεματικής ενότητας, λαμβάνουν χώρα διαλέξεις μέσω της ειδικά διαμορφωμένης ηλεκτρονικής πλατφόρμας από τους διδάσκοντες/τις διδάσκουσες προκειμένου οι φοιτητές/φοιτήτριες να διευκολύνονται στην καλύτερη κατανόηση του εκπαιδευτικού υλικού. Επίσης, δίδονται διάφορες δραστηριότητες, στις οποίες καλούνται οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να συμμετέχουν. Οι διαλέξεις μέσω τηλεδιασκέψεων βιντεοσκοποούνται προκειμένου να παραμένουν διαθέσιμες στους φοιτητές και στις φοιτήτριες, στην ηλεκτρονική πλατφόρμα οποιαδήποτε στιγμή.</p>
Βιβλιογραφία	<p>Β.Τζέμος (Επιμ.), Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019.</p> <p>Λ.Α.Σισιλιάνος, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017.</p> <p>Β.Σκουρής (Επιμ.), Συνθήκη της Λισσαβώνας, Ερμηνεία κατ' άρθρον, Συνθήκη για την ΕΕ - Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ - Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, Σάκκουλας, 2020.</p> <p>Π.Νάσκου-Περράκη, Δικαιώματα του Ανθρώπου. Παγκόσμια και περιφερειακή προστασία, Σάκκουλας, 2019.</p> <p>Μ.Μαργαρίτης, Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Σάκκουλας, 2019.</p> <p>Κ.Κουρούπης, Β.Καραγκούνη (Επιμ.), Εδραιώνοντας τον Ευρωπαϊκό Χώρο Δικαιοσύνης: Η Προστασία Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019.</p> <p>Weiss, W., Human Rights in the EU rethinking the role of the European Convention on HR after Lisbon (2011) 7 ECLR 64 and 71</p> <p>Spaventa E. "A very fearful Court: The protection of fundamental rights in the European Union after Opinion 2/13 (2015) 22 MJECCL35</p> <p>Dora Kostakopoulou: The Fundamental Rights Agency as the conscience of</p>

	<p>the EU – Dora Kostakopoulou European Law Blog</p> <p>T.Ηλιοπούλου-Στράγγα, Γενική θεωρία θεμελιωδών δικαιωμάτων, Σάκκουλας, 2018.</p> <p>Σπ.Βλαχόπουλος, Θεμελιώδη Δικαιώματα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017.</p> <p>Χ.Ακριβοπούλου, Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, Σάκκουλας, 2012.</p> <p>Χ.Χρυσανθάκης-Β.Καραγκούνη-Α.Μπούμπα, Μεταξύ ζωής και θανάτου: Το δικαίωμα στη ζωή υπό το φως της νομολογίας του ΕΔΔΑ, Σάκκουλας, 2007.</p> <p>Ξ.Γιαταγάνας, Η ενσωμάτωση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Συνθήκες, Σάκκουλας, 2003.</p> <p>Barbera M., The Unsolved Conflict: Reshaping Family Work and Market Work in the EU Legal Order, in: T.Hervey/J.Kenner, Economic and Social Rights under the EU Charter of Fundamental Rights, A Legal Perspective, 2003, 139 et seq.</p> <p>Bell M., The Right to Equality and Non-Discrimination, in: T.Hervey/J.Kenner, Economic and Social Rights under the EU Charter of Fundamental Rights, A Legal Perspective, 2003, 91 et seq.</p> <p>Bezemek D./Thallinger G., Article 54, in: M.Holoubec/G.Lienbacher, GRC Kommentar, Charta der Grundrechte der Europäischen Union, 2014, 791 et seq.</p> <p>Braibant G., La Charte des droits fondamentaux, 2001, 151 et seq.</p> <p>Buijze A., The principle of transparency in EU law, 2013.</p> <p>Bungenberg M., in: C.Grabenwarter (ed.), Enzyklopädie Europarecht: Europäischer Grundrechtsschutz, 2014, 690 et seq.</p> <p>Cadeddu S., The proceedings of the European Ombudsman, Law and Contemporary Problems, 2004, 161 et seq.</p> <p>Calliess C., Article 17, in: C.Calliess/M.Ruffert (ed.), EUV-AEUV- Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta, 2011, 2857 et seq.</p> <p>Cariolou L., Article 47, in: Commentary of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, 2006, available in: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/networkcommentaryfinal_en.pdf, 359 et seq.</p> <p>Choudhry S., Article 7, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 267 et seq.</p> <p>Craig P., Article 41, in: S.Peers, T.Hervey, J.Kenner, A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights. A Commentary, 2014, 1073 et seq.</p>
--	---

	<p>Craufurd Smith R., Article 22, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 605 et seq.</p> <p>Curtin D./Mendes J., Article 42, in: S.Peers, T.Hervey, J.Kenner, A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights. A Commentary, 2014, 1112-1113</p> <p>Deppenheuer O., Article 17, in: P.J.Tettinger/K.Stern, Kölner Gemeinschaftskommentar zur Europäischen Grundrechte-Charta, 2006, 440 et seq.</p> <p>De Witte B., Article 53, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 1523 et seq.</p> <p>Eriksson M., Article 9, in: Commentary of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, 2006, available in: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/networkcommentaryfinal_en.pdf, 98 et seq.</p> <p>Frenz W., Handbuch Europarecht: Europäische Grundrechte, Band 4, 2009, 733 et seq.</p> <p>Freidland M.L., Double Jeopardy, 1969, 4 et seq.</p> <p>Harvey T., The Right to Health in European Union Law, in: T.Hervey/J.Kenner, Economic and Social Rights under the EU Charter of Fundamental Rights, A Legal Perspective, 2003, 199 et seq.</p> <p>Jarass H., Charta der Grundrechte der Europäischen Union, 2013</p> <p>Kanska K., Towards administrative human rights in the EU. Impact of the Charter of Fundamental Rights, ELJ 2004, 303 et seq.</p> <p>V.Karagouni, The EU Charter of Fundamental Rights-Training manual, Sakkoulas, 2019.</p> <p>Klipatrick C., Article 21, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 579 et seq.</p> <p>Lang H., in: P.J.Tettinger/K.Stern, Kölner Gemeinschaftskommentar zur Europäischen Grundrechte-Charta, 2006, 532 et seq.</p> <p>Lindfelt, M., Article 44, in: Peers S., Hervey T, Kenner J., Ward. A., The EU Charter of Fundamental Rights. A Commentary, 2014, 1151 et seq.</p> <p>Megret F., The Human Rights of Older Persons: A Growing Challenge, Human Rights Law Review, 2011, 37 et seq.</p> <p>Nehl H.P., Article 48, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 1277 et seq.</p> <p>Nowak M., Article 3 – Right to integrity of the person, in: EU Network of Independent Experts on Fundamental Rights, Commentary of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, 2006, 36 et seq.</p> <p>Nowak C., Unternehmerische Freiheit und Wettbewerbsfreiheit, in: F.S.Heselhaus/C.Nowak, Handbuch der Europäische Grundrechte, 2006,</p>
--	--

	<p>866 et seq.</p> <p>Nußberger A., in: P.J.Tettinger/K.Stern, Kölner Gemeinschaftskommentar zur Europäischen Grundrechte-Charta, 2006, 566 et seq.</p> <p>O' Cinneide C., The Rights of the Elderly, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 693 et seq.</p> <p>Quinn G., The Human Rights of People with Disabilities under EU law, in: P.Alston, The EU and Human Rights, 1999, 281 et seq. - Rudolf B., in: J.Meyer (ed.), Charta der Grundrechte der Europäischen Union, 2014, 478 et seq.</p> <p>W.Schabas, The European Convention on Human Rights-A Commentary, Oxford University Press, 2015.</p> <p>Schiek D., Equality between Women and Men, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 633 et seq.</p> <p>Shelton D., Article 47, in: S.Peers, T.Hervey, J.Kenner, A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights. A Commentary, 2014, 1197 et seq.</p> <p>Sisilianos L.A., Article 21-Non-discrimination, in: commentary of the Charter of fundamental rights of the European Union, EU Network of independent experts of fundamental rights, 2006, available in: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/networkcommentaryfinal_en.pdf, 183 et seq.</p> <p>Sonnevend P., Eigentumsgarantie, in: C.Grabenwarter (ed.), Enzyklopädie Europarecht: Eurpäischer Grundrechtsschutz, 2014, 527 et seq.</p> <p>Van Bockel B., The Ne bis in Idem Principle in the EU law, 2010</p> <p>Ward A., Article 51, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 1413 et seq.</p> <p>Wilsher D., Article 6, in: S.Peers/T.Hervey/J.Kenner/A.Ward, The EU Charter of Fundamental Rights, A Commentary, 2014, 121 et seq.</p>
Αξιολόγηση	<p>Οι φοιτητές/-τριες θα αξιολογηθούν με βάσει τους ακόλουθους παραμέτρους. Πιο κάτω παρουσιάζονται οι μέθοδοι αξιολόγησης του μαθήματος μαζί με το ποσοστό (βαρύτητα σε σχέση και με τον τελικό βαθμό) για κάθε μέθοδο αξιολόγησης:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 βαθμολογούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα 10% 2. 2 εργασίες (2 X 20%) 3. Τελική εξέταση 50%
Γλώσσα	Ελληνική